„БРАНИК“ ИЗЛАЗИ
ШЕСТ ПУТА НА НЕДЕЉУ,
осим на дан после свеца.

Претплата и огласи шаљу се администрацији, а рукописи Уредништву „БРАНИКА“ у Нови Сад.

Рукописи се не враћају.

Број телефона 71.

БРАНИК

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ СЛОБОДОУМНЕ СТРАНКЕ

ЦЕНА ЈЕ „БРАНИКУ“
на годину: К 24 или 30 дин.
на по године: К 12 или 15 дин.
на четврт године: К 6 или 7½ дин.

Поједини бројеви стају 10 потура.

ОГЛАСИ
рачунају се 12 потура од реда ситних слова.

Уредништво и администрација „Браника“ налази се у кући у хлебарској улици бр. 20.

Број 42. У Новом Саду, у недељу 22. фебруара (6. марта) 1904. Година XX.

Политика против народности и српске социјалисте.

III.

(Завршни чланак)

Лако је појмљиво, да социјалистички покрет међу немађарским народностима, а особито међу Србима у бившој војној Граници, данашњој мађарској влади доста бриге задаје. Социјалисте у опште задају посла, и мађарска влада употребила је неке ванредне мере против њих, наиме оставила је широк круг дискреције управним органима, а једном наредбом допустила је, да се, противно угарском пресском закону, социјалистички листови могу конфисковати односно неповољни делови листа изоставити. Зато данас можемо да видимо, да социјалистички листови час по па имају много „белине“.

Но социјалистичка струја међу немађарским народностима, а наиме међу Србима има још и неко посебно врло незгодно обележје, наиме што се социјалистички покрет може изврнути у народносни покрет. Да је социјалистичка струја могла захватити маха међу немађарским народностима, а наиме међу Србима, томе је баш крива погрешна политика мађарских државника против народности. Повлађујући мађарској шовинистичкој струји, остављене су биле немађарске народности на милост и немилост административним злоупотребама.

Ми смо уверени, да српске социјалисте не знају за социјалистички „колективизам“, већ се они опиру самовољи административних органа. Они гледају, да у политичким општинама дођу до већине, да истисну газде и друге факторе у општини. Опиру се свима онима, који повлађују владиним органима. Данас је главна цел српских социјалиста, да се са својом већином у политичким општинама опросте неких омражених натароша, те да и солгабирове привуде, да са нижим слојевима боље поступају, а наиме да као Срби не буду због своје народности гоњени. Наравно да поред тога и код Срба социјалиста игра улогу и интернационални, међународни социјализам. И Србима лебди пред очима јадно стање нижих слојева у народа, те верују у обећања интернационалнога социјализма: даће то стање моћи социјалистичка странка поправити са променом државних и друштвених одношаја, како би „капитализам“ престао, а својина рада дошла до свога права.

Данашња државна власт у Угарској има да се бори против социјализма онако исто, као што се боре и друге европске државе, јер је данас међународни социјализам постао велики фактор у државама. Тако у Француској, тако у Немачкој, тако у Италији и т. д. Са тим међународним, интернационалним социјализмом, који је продрло у Угарску, мађарска влада не може тако олако поступати, као са народностима. јер је тај социјализам захватио и један део Мађара. Но баш зато, што има много социјалиста Мађара, немађарске народности траже свога наслона у међународном социјализму.

Док су чисто српске социјалистичке агитације са питањем „хлеба“ пре двадесет година биле у јеку у Срба — ово је добро дошло власницима у Будимпешти, јер су негдашње српске социјалисте, а потоњи радикали српску, негда моћну народну странку ослабили и постепено растворили. Некад је моћна српска народна странка стајала на челу немађарских народности и водила коло на угарском сабору. Данас пак, пошто су радикали растворили ту странку, Срби заузимају последње место међу немађарским народностима. Па и најновије појаве доказују, да је власницима у Будимпешти добро дошла радикална странка. „Мајски“ сабор је доказао, да се од горе може делити „благонаклоност“ српским радикалима. Српски народно-црквени сабори за више од тридесет година нису се удостојили оне „безусловне благонаклоности“, као „мајски“ сабор. Међутим у том се преварила мађарска влада. Радикали су агитовали са социјалистичким средствима: са обећањима у погледу манастирских земаља, са јевтиним арендама и т. д., али кад радикали нису могли испунити своја обећања, нижи слојеви окренули су крај против њих и отишли у „социјале“. Оно што није хтела мађарска влада, оно се догодило. Радикали су приправили потпуно земљиште за српске социјалисте. Ту се може онда на радикале применити она стара: sic vos, non vobis.

Српске социјалисте у Банату кажу, да они хоће да остану Срби и да поштују своју прадедовску веру. Према јакој социјалистичкој струји у Срба и што се српске социјалисте не одричу ни своје народности ни своје вере, није искључено, да можемо на идућем народно-црквеном сабору имати социјалисте посланике и то у знатном броју. Може тамо доћи и знатну улогу играти шнајдер-Гавра и њему равни. Могу социјалисте доћи и у саборски одбор. Хоће-ли таком будућем народно-црквеном сабору какав други Бела Талијан у интересу мађарске државне идеје давати уверења о „безусловној благонаклоности високе владе“?

Мађарски државници са својом погрешном политиком против народности, терају ове у интернационални социјализам. Крајње би време било, да се мађарски државници отресу погрешне политике против немађарских народности. Мађарски државници морали би сматрати немађарске народности као моћан фактор у државном строју наше заједничке отаџбине. Ту не помаже самообмана о племенској мађарској држави. Повољно ре-

ЛИСТАК.

ДЕРИШТЕ.

НАПИСАО:

ФРАЊА ХЕРЦЕГ.

Нека кобна тишина раширила се по трапезарији у дворцу.

Домаћица је расејано нудила, али се сама није ни дотакла јела. Стари Бор, привидно расположен, забадао је виљушку у месо, а међутим је крадом погледао на сахат, обешен о зиду. Видело се, да овде некога жељно очекују.

Па и вереници су ћутали. Лепа, охола Вилма немарно се завалила у столици од храстовине; око усана јој лебдео је израз досаде и горчине, што је вереника јој, барона Волеа, који је седео крај ње, очевидно узнемиривало. У неприлици, час је скидао монокл с ока, час опет поправљао огрлицу и све то са неким невештим покретима.

Чудновати су били ови вереници. Он сув, преживео — сваки његов покрет одавао је надрицентлмена, а она јунонска стаса, снажна и блистава као расцветана маршал-нилска ружа.

У том журним корацима уђе један од послужитеља. Све је друштво осећало, да се нешто догодило и сви погледаше у слугу, кога је ова општа пажња збунила.

— Је ли дошао? — упита госпођа Боровица упола дигнувши се од стола.

— Молим за опроштење — само сам тањире хтео . . .

Стари Бор зацрвенео, ударао је ножем и виљушком по столу.

— Шта је то, зар је полудила цела кућа? Пашче је отишло и опет ће доћи . . . то је све. Кад сам ја био дериште, по некад сам недељама лутао по планини, и ни ђаво се није бринуо о мени . . .

Затим настави нешто нежније: „Па није ни отишао, као да би хтео у свет. Отишао је на коли, повео и кочијаша, понео и новаца и пушку...“

Пушку! То баш и јесте оно, што је матер и још некога тако страшно узнемирило!

— Наздравље! — промрмља домаћин и одгурне столицу са великом лупом.

Казао би он нешто друго, само да није до његове нећаке седео тај улицкани Шваба.

И узевши свој зелени ловачки шешир, изађе, ни сам не знајући куда. Код штале се нађе са ишпаном, и лелекање овога: како је она бештија отуд с планине и опет стаманила једну краву, још га више наљути.

Међутим се вереници преселили на стаклени доксат собе за пушење. Вилма је седела на столици за љуљање и ћутећи гледала у ноћ. У даљини се видела ердељска брда, чија су таласаста узвишења граничила са равницом. Изнад планине у пурпурном сјају гореo је небесни свод. Сасвим се разговетно могле видети чипкасте круне четинара.

И ако није био познавалац људи, барон је инстинктивно осећао, да ова лепа девојка сад баш о њему мисли, и да јој је срце пуно горчине.

— Али, шта се управо догодило у овој кући? — упита напослетку нестрпељиво.

— Виктор је побегао и сад свакако смишља неку лудост, ако је није већ учинио — одговори, не сматрајући за вредно покренути се.

— То знам, али зашто је побегао?

— Зато, јер сте Ви овде . . .

Девојка се нагло окрете и пакосно смешећи се, нагне се тако близу барону, да је овај могао осетити фини мирис њезине косе. Ваљада је хтела да ужива у изненађењу вереника јој, јер је рекла: „Виктор љуби мене“.

— Вас? То дете! — викне барон зачуђено.

— Јесте, то дете . . . Страсно ме воли . . . Давно сам то знала, али нисам узела озбиљно . . Рђаво сам чинила.

Барон натаче монокл.

— Опростите, како разумете то: озбиљно узети?

Преко лепих девојчиних усана и опет се прели пакостан осмех.

— Требала сам рећи матери, да забрани сину ту љубав, — рече сухо.

Барон није знао, да ли га девојка исмева или озбиљно говори.

— Ја сам само видео, да је јогунаст, — примети касније.

— Ви можда ни не слутите, у каквој је опасности? — рече девојка хладно га премеривши.

— Ја? Ох! Опростите! . . .

шење народносног питања, то је услов будућности Угарске, то би требало да је алфа и омега политике мађарских државника. И одношај према Аустрији, и све друго, даје се лакше регулисати, него одношај према народностима. Мађарски државници требали би да се врате на традиције једнога Деака и барона Етвеша, што више да припомогну да на ново створе ону братску струју, која је после октобарске дипломе владала између народности и Мађара. Интернацијонални социјализам опасан је и народносгима и мађарском племену јер уништава племенски осећај, а опасан је за нашу заједничку отаџбину, јер хоће да уништи са колективизмом све досадашње државне и друштвене установе. Мађарски државници са својом погрешном политиком против народности нехотице потпомажу социјализам. Према тој великој погрешци умесна је она опомена: caveant consules!

△

Тисин ултиматум.

* Будимпешта, 19. фебр. (3. марта) 1904.

На данашњој седници угарског парламента управио је министар-председник опструкцији свој ултиматум. Куцнуо је — вели — последњи час, те моли опструкционаше, да не иду даље путем безумља, којим су пошли. У њему је — рече — сазрела одлука, да ма на који начин, који му стоји на расположењу, сможди опструкцију. Али опструкција, која ни на досадање претње министра-председника није устукнула, ни на овај свакако последњи позив министра-председника неће положити оружје, те ће Тиса без сумње већ у најближој будућности морати употребити своју „јаку песницу“ — али у онај исти мах, кад је буде подигао, наћи ће се не само према опструкцији, него ће се цела опозиција удружити да се заједнички одупре његовим насилничким мерама.

Што се пак тиче тих мера, којима Тиса намерава да „сможди“ опструкцију, све у позитивнијој форми круже гласови, да је ту на првом месту измена парламентског пословника с ограничењем слободе говора. Тиса ће по овим гласовима на једној од првих седница поднети парламенту свој предлог, да се у том смислу спроведе ревизија пословника, те ће одма, чим већина буде усвојила његов предлог, највишим решкриптом закључити саборско заседање, и другим решкриптом отворити друго, које ће већати по ревидираном пословнику. Њиме би пак слобода говора била скучена у толикој мери, да би свака опструкција била немогућа.

Међутим све опозиционе странке, па и оне, које осуђују опструкцију, готове су употребити сва средства да спрече овај атентат на слободу говора, јер кад би Тиса спровео своју намеру, свака опозициона борба била би за свагда онемогућена, а угарски парламенат постао би ругло парламентаризма, обична машина за гласања. Опасност прети не само опструкцији, него и свој опозицији, која је на тај начин приморана да се солидарно и заједнички брани.

Приврженици опструкције држаће данас заједничку конференцију, на којој ће се саветовати о појединостима даље борбе. На конференцију су позвани не само Угроновци, него и сви припадници других странака и „дивљаци“, који одобравају и потпомажу опструкцију. Интересовање према данашњој конференцији је велико, — јер опће је уверење, да министар-председник хоће да сачека резултат ове конференције, после које ће одма подастрти парламенту свој предлог о измени пословника.

Вилма слеже раменима и ућута. Чудновато, али и сад је, као данас читав дан, мислила непрестано о дечку, који је тако рано постао зрео.

Још у детињству, кад су заједно кочијашили и трчкарали по парку, понашао се спрам своје лепе, старије кузине некако витешки.

Колико је пута рекао: „Кад будем човек, узећу те за жену.“

— Ти дерле, та могу ти бити мати!

„Пет година, то није разлика... Видећеш, узећу те... Ако другог узволиш, убићу га...“

Његове лепе црне очи су тада блистале неким тамним сјајем.

Синоћ је стигао кући на одмор из Терезијанума. Када је видео барона и чуо, да је то Вилмин вереник, побледео је и није више ништа окусио.

Ноћу је лупао на невестин прозор. Бледа, невесела лица стојао је у врту.

— Вилма, ти то не можеш учинити... Не волиш ти тог Швабу... Отерај га, па чекај мене.

— Викторе, јеси-ли полудео?

— Вилма, ја не могу без тебе живети!

— Али шта ти је пало на памет? Ти дериште! Одлази спавај, тужићу те мами...

Дечко се створи једним скоком на прозору, и снажним рукама смело загрли своју кузину.

— Ја нисам дете и волим те.

Невеста се упрепасти. Не, он није био дете! И сад је тек приметила, да је у неглиже-у. Истргне се из његова наручја, и почне викати за помоћ, хтела је узбунити читаву кућу...

— Видећеш већ да сам човек — рече Виктор и нестаде га у врту.

(Свршиће се.)

Руско-јапански рат.

Депеша адмирала Алексејева, којом је јавио, да при извијању руске флоте у кругу од 60 морских миља око порт-артурског пристаништа, није опажен ниједан јапански брод, потврђује претпоставку, да делимице недостатак угља, а поглавито хаварије (оштете) приморaше адмирала Тога, да бар за кратко време напусти блокаду Порт-Артура, да се у Нагасаки или другом ком јапанском пристаништу поткрепи. Та претпоставка је тим сигурнија, што на Порт-Артур од понедеоника амо није учињен никакав нападај. При важности, коју беспрекидно цернирање Порт-Артура има за адмирала Тога, може ма и привремено напуштање те позиције или бити ратно лукавство, да измами адмирала Старка на дебело море, или је то последица оскудице на мору. Оскудица у угљу може се исто тако уклонити помоћу угљених пароброда у заштићеним затонима као и у домаћим лукама, те тако је очигледно, да су Јапанци због тешких губитака морали за неко време напустити опсаду Порт-Артура.

Извештаји генерала Флуга.

Генерал Флуг јавља из Порт-Артура 18. о. м. ово: По вестима наших патрола до Пјенгјанга и путем у Гензан није непријатељ опажен. Пјенгјанг је посело јапанско одељење од 6000 момака, међу којима је 200 момака коњице. О артиљерији нема вести. Јапанци морем доносе војску из Фузана у Чинампо, одакле иду у Пјенгјанг. Корејанске трупе у јачини од 1000 до 2000 момака послате су из Пјевгјанга у Сеул. Наше патроле су 15. фебруара продрле на 12 врсти пред Пјенгјангом, који су Јапанци утврдили. Сваки дан стижу непријатељске трупе.

У Порт-Артуру и у Манџурији је све мирно. У јужној Манџурији и у Порт-Артуру је последњих дана пало много снега и било је —10° хладноће. У Порт-Артуру и Владивостоку владају снежне буре.

Даље јавља генерал Флуг: По даљим вестима наше патроле, пошто су ноћу 12 врста пред Пјенгјангом прошле, приближиле се 16. фебруара ујутро вароши и покушале да опколе јапанску патролу од 7 официра. Потпоручник Лончаков напао их је са три козака и приморао их да се на врат на нос повуку према вароши. Присуство наших патрола код Пјенгјанга изазва велико узбуђење. Одма стрелци поседоше градски зид и куле, те отворише ватру, јер су очекивали нападај. По извешћу патрола, које се приближиле вароши на 700 корака, ова је окружена старим и новим утврђењима, али још је непријатељ није посео. Може се узети, да у вароши нема више од 1000 војника.

Јапански губитци.

Из Порт-Артура јављају 18. о. м.: Из Чифу-а и Вајхајваја стигле су вести, да су нађене лешине непријатељских морнара на обали, и то код прве вароши 7, код друге 50. То ће бити морнари с јапанских бродова, који су учествовали у ноћној борби од 12. (25.) о. м. Узима се, да некоји јапански ратни бродови, који су оштећени, услед велике буре од 14. (27.) о. м. нису могли да уђу у луку, те су потонули. Последњих дана владаше потпун мир.

Руско концентрисање у Лијаојангу.

Руски стан у Лијаојангу, железничкој станици између Мукдена и Нијучванга, јесте зборна тачка већ знатне руске војске. Преко пута је велики број кинеских хаџија, на које Руси, по налогу генерала Надорова, оштро пазе.

Јапанске муке.

Лакомислени Јапанци, који изазваше рат не мислећи на своју сиротињу, већ сад на почетку рата грцају у новчаним неприликама. Микадо је за 13. март по р. сазвао ванредно заседање саборско. Ономад је кабинет имао ванредну седницу у којој се већало о ратном порезу, што ће се изнети пред сабор. Порез ће се повисити са 70 милијона јена. Осим тога ће се повисити порез на земљу, повећати ђумрук на спиритуозна пића и дуван и увешће се још више других пореза. Муке су то!

Шпањолци поздрављају Русе.

Руска крстарица II. ранга „Крейсеръ“ стигла је ових дана у шпањолско пристаниште Виго, те кад руски морнари дођоше у једну кавану, присутни Шпањолци их одушевљено поздрављаху. Шпањолске симпатије су уз Русе зато, што Американци, непријатељи шпањолски, очигледно симпатишу с јапанским насртљивцима.

Енглези се оружају!

По вестима из Лондона, у суботу ће оданде отићи 450 пешака ради појачања гарнизона у Ховконгу и Сингапуру, а на Малти ће Енглези такође појачати своју војску са 2000 војника, како би их оданде, ако затреба, послали у Кину. Главна флотска станица Енглеске у Тихом Океану, Ескимол на острву Венкуверу, утврђује се и тамошња ескадра се знатно увећава.

Опомена Чивутима.

Кијевски гувернер Савић је позвао предасе више угледних чивутских вођа, те им је рекао, да је чуо, како се Чивути радују тобожњим досадашњим неуспесима руским у Ист. Азији. Руски народ је раздражен и зато гувернер не може јамчити за његово држање, ако Чивути не промену своје држање и не узму срцу кишењевске догађаје.

Крупне лажи.

Лондонски „Стандард“ је ономад јавио из Токија, да је манџурска железница код Нингуте покварена у дужини од пуна два километра. То је крупна лаж енглеска, јер манџурска железница сасвим лепо ради. Исто тако су Енглези слагали, да су у боју од 16. (29.) фебр. јако оштећене руске крстарице „Новик“, „Аскољд“ и „Бајан“ а и 4 торпедњаче. Та тог дана није ни било боја пред Порт-Артуром.

Политички преглед.

— **Независност Бугарске?** Бугарска је влада у Паризу поверљиво распитивала, како би се Француска држала, кад би Бугарска прогласила себе за независну. Бугарска намерава, да више не плаћа дужне оброке данка за Источну Румелију, како би тиме ако и не номинално, али ипак de facto разрешила зависни однос према Турској. Грчки посланик у Паризу рекао је једном енглеском дописнику, да би и Крит одма прогласио себе независним, чим би Бугарска прогласила себе за независну, а Крит би прогласио и своје спајање с Грчком.

— **Енглеска.** Овогодишњи енглески ратни прорачун мањи је за 5,600.000 фуната стерлинга него лањски. То смањење је проузроковано поглавито сниженьем броја војника код свих пешадиских пукова. Узрок тој мери је свакако из године у годину све већа тешкоћа око налажења довољног броја рекрута, али некоји англофилски листови изводе из те околности, да се Енглеска не мисли мешати у руско-јапански рат.

— **Драјфус — и никад краја!** Пуних десет година није дала Француској мира несрећна афера са Чивутином капетаном Алфредом Драјфусом. Ренски ратни суд га је ослободио заточења на Ђаволском острву, али га је осудио на губитак чина. Драјфус и његови моћни пријатељи из Alliance Israelite Universelle није се тим задовољио и тражио је и опет ревизију своје парнице. И добио ју је! Пред касационим судом у Паризу та је ревизија сад у четвртак отпочела. Известилац Боаје износи, да је Драјфус осуђен у Рену на основу два лажна документа, наиме: на основу једног писма, у ком је писме Т. замењено писмом D., затим на основу једног писма, с потписом „Александрина“, на ком је пуковник Анри метнуо „април 1894.“, а прави датум беше 28. март 1895., кад је Драјфус већ био на Ђаволском острву. Генерални прокурор Бодоен такође вели, да је Драјфус осуђен на основу тајанствених докумената. И он је за нову истрагу.

Мало шале — из радикалског уредништва.

„Главни“ разгледа пошту и рукописе, па ће хитно један рукопис дати „споредном“ са речима: Нека одма иде у штампу.

— Али молим, ујо, претоварени смо већ са старим материјалом.

— Ништа, мора ипак у овај број ући. То је чланак доктора Мише. Наопако, да не уђе таки у лист, отерао би нас у Турке.

— Али молим, ујо, нисте тај чланак ни прочитали, а често у тим чланцима има глупости, што наш лист компромитује. Тако је у последњем чланку доктор Миша казао, да је у апсолутним државама апсолутни владалац господар од живота својих поданика. По томе би цар руски могао дати вешати своје поданике без суда. Доктор Миша мисли, што је потпредседник саборског одбора и што је лекар, да мора бити учен. Ја, истина, нисам свршио никакав факултет, али ипак знам разлику између апсолутне државе и деспоције, а видите да ту разлику др. Миша не зна. Друга глупост му је пак та, што је написао, да не може бити охлократије, него при слободи избора да мора свугде владати демократија.

— Мани га, молим те, морамо га трпети. Дошло је до тога, да је он паша, а ја субаша.

— Али онда ја питам, ко је господар у радикалној странци: или Ви или др. Миша?

— Та знаш, да све те факултетлије, сви ти дипломирани, нас новинаре преко рамена гледају; тако др. Миша, тако и наши радикални адвокати, а овамо не знају честит новинарски чланак написати. Тако онај наш Никола о једном јединoм чланку, XI. наредбе о уређењу епархија, написао је четрнаест чланака, као да наш лист има простора за читаве расправе, а опет онај наш Жарко кад је писао о новом судском устројству у Црној Гори, цитирао је сијасет немачких научењака — као да то радикалски народ интересује. А ево опет др. Миша у својим чланцима пише различне глупости и хоће да држи предавања радикалском народу о разним формама државним, а овамо није ни завирио у државне науке. Забадава, не иде то тако, да се пишу новинарски чланци, а да се нема никакве новинарске спреме и праксе! Требало би да ти наши радикалски доктори мало оду у коју велику бечку редакцију, као што сам ја отишао, па да мало науче и чивутско новинарство, како се даје новинарски колорит.

— Него збиља, ујо, хоћемо-ли ми продужити „писма из Источне Азије?“ Неки радикали већ кажу, да су то глупости, да ту нема ни трунка вица.

— Е, кад смо започели, морамо даље терати. У том куцне неко на врата и уђе у редакцију: она громула од човека, онај Бачванин, који је био јесенас у редакцији, кад је тражио аренду од залишне сесије.

— Ево мене опет код вас, да вам се опет потужим. Зло живим, мучим се са надницом, али не могу увек ни надницу да добијем. Преселио сам се у друго село, где сам чуо да има залишне сесије, па опет је нисам могао добити под аренду, мада је црквена општина радикалска, а и изасланик прота нагиње радикалима. Тако сам се разљутио, што се сиромах човек не може помоћи, да сам већ једног или другог хтео опет боцнути. Него збиља, да вас питам: је ли ти истина, да од сад судови неће смети више никога осудити на смрт, да неће више бити ни штемплова ни адвоката и да се цару неће више давати солдати. Тако су то говорили у прошлу недељу у сувачи наши људи. Ја им кажем, да то не може бити, да је то само као неки радикалски програм, али они не разумеју шта је то програм већ кажу, да тако стоји у „Застави“, а што стоји у „Застави“, то мора бити истина. Био је међу нама и један цоцијалиста, који се на те речи: да је све истина, што стоји у „Застави“ грохотом насмејао, па извадио из пршњака неке новине, које вас и све радикале страшно грде. Док је читао, неки наши радикали, мрдали су главом, а кад је свршио, онда неки радикали рекоше: ако је то тако, онда боље да смо цоцијали, него радикали. Него да се манем причања. Помозите ви мени, да ја код какве радикалске општине добијем мало службице, да се могу хлебом хранити.

— А знаш-ли ти — запита га „споредни“ — звонити и мало у цркви појати? Могао би гдегод бити звонар.

— Мислио сам ја на то, али кажу, да ја имам фалер, што сам робовао, а да робијаш не може бити црквењак.

— Е, па ту ти ми — рече „главни“ — не знамо саветом помоћи. Иди ти код нашега презеша Пере, а добро би било да сврнеш мало и до нашега Лере. Ваљда би ти могли они какву службицу гдегод наћи.

— Та био сам јесенас и код Пере и код Лере, па се нисам помогао. Добро, идем опет Пери и Лери, али ако се опет не помогнем, нећу више да сам радикал. Ја онда одох у цоцијале!

Новости из места и из народа.

Нови Сад, 21. фебруара 1904.

— **Молепствије за победу руског оружја.** Како будимпештански листови јављају, сутра у недељу, 22. фебруара (6. марта) о. г. биће у будимској српској православној цркви молепствије за победу руског оружја у рату са поганицима јапанским. Молепствије се држи по иницијативи свих словенских ђака и друштава у Будимпешти. Служиће руски прота г. Теофил Кардасевић уз асистенцију више српских свештеника. Присуствоваће пак осим словенских друштава још и особље руског и француског конзулата.

У мађарским листовима смо читали, да су се прво обратили пештанском српском пароху дру Владимиру Димитријевићу с молбом да он чинодејствује на молепствију, али да је г. парох ту молбу одбио. У бечкој „Н. Сл. Преси“ пак читамо овај телеграм из Будимпеште:

„Овдашњи српски епископ Лукијан Богдановић одбио је молбу српских ђака ради одржања молепствија за победу руског оружја из разлога, да је он своје подручно свештенство упутио, нека пазе на то, да црква не постане поприште (Tummelplatz) политичких демонстрација. Али ако руски генерални конзулат хоће да у којој православној даде служити молепствије од свог домаћег свештеника, то црква за то стоји у свако доба на расположењу.“

Не знамо, да-ли су горње вести страчих листова истините, али како нигде нисмо читали да су побијене, можемо их узети као основане и у том случају најжешће осудити држање пароха дра Владимира Димитријевића а још више држање епископа будимског Лукијана Богдановића. Чега се они боје, кад један неће да одслужи молепствије за победу руског оружја, а други не да свом свештенству да то чини? Ваљда се боје да их не забележе у црну књигу као „панслависте“? Те опасности данас нема. Наша држава стоји данас у најбољем споразуму с Русијом, а уз то Русија данас одбија својим моћним плећима навалу једног поганичког азијатског народа, те су симпатије велике већине хришћанских народа на страни Русије. Но управо је монструозан онај „разлог“ г. епископа Лукијана! Дакле такова молепствија за победу руског оружја су њему „политичка демонстрација“! То први пут чујемо, и то баш од једног српско-православног епископа: да и један чисто црквени акт може бити политичка демонстрација. Лепо! Онда су и у Карловцима чинили „политичке демонстрације“ у саборној цркви, јер је тамо већ двапут одржано молепствије за победу руског оружја над поганицима. Па „демонстрирано“ је, на тај начин, и у многим другим црквама православним, где су така молепствија одржана.

Хја, али тако је то, кад су код нас на врховима људи сервилни, који се и сенке своје боје! Будимски владика боји се, да га не нападне чивутска штампа, која урла од радости, кад добије какву измишљену вест о „поразу“ руском. Но питамо ми: шта би њему могли шкодити ти нападаји?

— **Годишњи вашар у Петровцима.** Општинско поглаварство у Петровцима (Бачка) јавља: Идући петровачки годишњи вашар одржаће се 13. марта 1904. по р., на који се сваковрсна марва може дотерати. Сваког петка недељни вашар са дотеривањем марве.

— **Нова српска земљорадничка задруга.** Основана је одлуком кр. судбеног стола у Петрињи од 14./I. 1904. потврђена српска земљорадничка задруга у Класнићу (удружење са неограниченом одговорношћу). Председник задруге: Илија Пешут. Заменик председника: Јово Ресановић. Пословођа: Јоцо Остоић. Остали чланови управе: Димитрије Обрадовић.

Новости са стране.

— **Ухапшен због шпијунирања.** У Пшемислу је ухапшен неки помоћни чиновник и цртачу техничком биро-у тамошњег магистрата Андрија Кацор због шпијунирања. Полиција је нашла у Кацорову столу цртеже, које је он начинио о пшемисланским тврђавама, као и скице стратегијске железнице и више железничких мостова.

— **Једна руска амазонка.** „Русское Слово“ јавља из Риге, да је кћи пуковника Максимова-Ковдурова, госђа Пусен, молила да је приме као добровољца у један стрељачки пук. Ратно министарство је уважило молбу ове руске амазонке, која се већ кренула на бојиште.

— **Кинези и новинарске лажи.** Једне новине које у Тјенчину на енглеском језику а о јапанском трошку излазе, донеле су тенденциозну измишљотину о руским свирепостима према становништву у Мавцурији. Војни мандарин у Тјенчину дозвао је себи енглеског уредника и запита га како је могао тако шта саопштити. Уредник му одговори да је тако извештен био. Но лукави мандарин му рече: „Вас су о том известили Јапанци златним писмом, но ако још једном тако шта штампате, ја ћу вас послати онамо, где вам злато неће требати — ни руско ни јапанско!“ Рече и отпусти га.

НОВИЈЕ.

Београд, 20. фебруара. Српски посланици у Бечу и у Петрограду, др. Мих. Вуић и Стојан Новаковић добили су инструкције, да кабинете у Бечу и Петрограду увере о мирољубивим тежњама српске владе на Балкану.

Цетиње, 20. фебруара. Турски војници у пограничним караулама пуцали су на Црногорце, када се ови приближише граници на сто метара. Три су Црногорца рањена. Влада се жалила на порти против таког поступка турских војника у пограничним караулама и тражила је од Турске задовољења.

Солун, 20. фебруара. Близу Дојрана био је сукоб између војске и једне омање комитске чете. Од комита је један погинуо, а остали су се спасли.

* * *

Руско-јапански рат.

Лондон, 20. фебруара. „Морнинг Пост“ јавља из Чифу-а, да је једна јапанска оклопница насела код Чемулпа на пруд.

Лондон, 20. фебруара. „Дејли Кроникл“ дознаје из јапанског извора, да је 500 Руса код Вијена прешло реку Јалу, а 1500 руских војника је код Херјенга прешло преко реке Чумена, и посели то место. 2000 Руса са 14 топова улогорено је код Антунга.

ТЕЛЕГРАМИ

уредништву „Браника“.

Будимпешта, 21. фебруара. На синоћњој конференцији владине странке изјавио је министар-председник гроф Тиса, да се морају употребити ванредна средства, да се спасе парламентаризам и очувају интереси земаљски. Мора се осигурати сталан рад уставне машине, а пре тога одобрити све, што држава треба. Тиса хоће да само техничку опструкцију онемогући, а никако да дира у слободу говора уваћањем клотире. Апелира, да га странка потпомаже у тој борби. (Велико одушевљење.)

* * *

Будимпешта, 21. фебруара. У данашњој седници заст. куће у књизи за предлоге забележен је предлог министра-председника за привремену измену пословника. По том ће се разни, услед опструкције до сад нерешени зак. предлози, као: прорачун, нормални рекрутски контингент и нови пословник кратким путем решити. На предлог 50 посланика може се одредити крајњи рок за генералну расправу, а после тога се не може даље расправљати. Треће читање бива одма после завршетка специјалне расправе. Седница траје толико, док се не гласа о примању или одбијању предлога. Не допушта се предлог за тајну седницу или други говори, што иду за одуговлачењем дебате. Председник може немирне и непослушне посланике одма удаљити са седнице, и дужан је да се брине за извршење својих наређења.

По жељи опозиције овај је предлог прочитан. Владина странка дочека га с одобравањем, а опозиција немирно и с бурним негодовањем.

Руско-јапански рат.

Лондон, 21. фебруара. Приватне вести казују, да изгледа, е се Руси помирили с мишљу, да ће морати напустити Порт-Артур. (Да крупне лажи! Заиста треба добра доза безобразлука, да Енглези овако што могу телалити! — Ур. „Бр.“)

Трговина.

Храна.

Нови Сад, 21. фебруара 1904.

Цене су биле:

Жито ново прве каквоће	17 К	— п.
Жито ново друге каквоће	16 „	40 „
Наполица стара	16 „	— „
Зоб	11 „	— „
Јечам нови	11 „	— „
Кукуруз стари окрњен	— „	— —

Огласи.

ПАРНО ГЛАЧАЊЕ.

Лепо и уметно бојадисање свиле,

Завод за кемично прање и чишћење.

ХЕРМИНЕ ВАЈС пређе Драгутина Севина.

НОВИ САД, Хлебарска улица број 51.

Предузима бојадисање у свима помодним бојама: свиле конца, памука за вез и вунице, пера за женске шешире, даље мушког и женског одела, женских огртача без да се пара, платна, кућских прегача и т. д. као и индиго плаво бојадисање, које се даје прати.

Приликом смртног случаја обавља се црно бојадисање за 24 сата.

Прима асталске чаршаве, салвете, пешкире и т. д. ради рођања услед чега ови леп и сјајан изглед добијају и као нови изгледају.

По француском начину извршује кемично чишћење одела за господу и госпође, униформе, чипака, тунис-завеса, тишлајфера, асталских и креветских застирача, тепиха, сунцобрана, рукавица и т. д.

Покиснуто, упрљано и угужвано сомотско одело чисти се и оправља. 115 1—12

Цене умерене, послуга брза и солидна.

СТОЈИ ДОБРА апотека C. Balassa, за то, да је њено чудотворно чисто енглеско млеко од краставаца за лице, које је она у промет ставила, нешкодљиво. Нека наше пошт. госпође изволе само једанпут ово млеко од краставаца ради пробе поручити, те ће се тада осведочити, да ово средство за улепшавање с места пеге, флеке, бубуљице, саједке и другу нечистоту на лицу уклања и лице глатко, младолико и свеже прави. Једна боца 2 К, уз то прави енглески сапун од краставаца 1 К, пудер 1 К 20 п. Може се добити у свакој апотеци. Треба се чувати од патворина. Главно стовариште у **Новом Саду код апотекара Сигмунда Лукача.** 91 1—8

ИМАМ ИЗВРСНЕ

сибирске сољене

КЕЧИГЕ од 4 до 20 кила једна

тако исто имам

уралске ПАСТРМЕ димљене, СОМА, ШТУКЕ, СМУЂА и ДЕВЕРИКЕ суве на велико и мало продајем.

Кечигу разашиљем у 4—5 кила поштанским пакетима 1 кила К 1·60. Пастрмке 20 филира 1 комад.

Дарувар, (Славонија) у марту 1904.

Пајо Поповић.

Комисисионер првог шведског риболовног подузимачког друштва.

113 4—10

Јован Летић

87 5 5 преселио је

СВОЈУ БОГАТО СНАБДЕВЕНУ РАДЊУ

МУШКЕ МОДЕ

У НОВОМ САДУ

у главну улицу бр 9.

преко од Плавшићеве апотеке.

ПРОМЕСЕ

ПОТИСКО СЕГЕДИНСКИХ СРЕЋАКА.

Главни згодитак 180.000 круна.

5 згодитака по К 2000.— и 3594 згодитка по К 240.—

Жребање I. априла 1904. Цена К 7.— по комаду.

препоручује

Мењачница Централног Кредитног Завода

деоничарског друштва у Новом Саду.

121 1—

*) Поштом разашиљемо промесе кад нам се пошаље још 35 пот. за поштарину.

ОНИМА, КОЈИ ПАТЕ ОД ЖИВЧАНЕ БОЛЕСТИ

препоручује се, да се упознају са начином лечења, који је заведен већ од 20 година, а препоручен је од професора, практичних лекара и све више се употребљава у публици; састоји се пак само у прању с поља, нешкодљив је, јефтин и за чудо добро дејствује.

Ваља искати у 26. издању изишлу броширу РОМАНА ВАЈСМАНА:

„О ЖИВЧАНИМ БОЛЕСТИМА И КАПЉИ,“

коју бесплатно разашиље апотекар ЕМИЛ ПАПП у БЕЛОЈ ЦРКВИ. 120 1—3

По високој кр. земаљској влади проглашена лековитом водом рудницом

чиста алкаличко-муриатичка

АПАТОВАЧКА КИСЕЛИЦА

није само најбоље и најздравије 101 3—100

столно пиће,

већ је и најкориснија и најјасовитија

лековита вода

која је од првих лечничких ауторитета препоручена и делује ненадкриљиво код болести **желудца, плућа, гркљана**, разних **катара, астме, мехура, камепца, хемороида** (златне жиле), **натеклих и зрнатих јетара, жгаравице** и разних **женских болести.**

Одликована са 13 златних и сребрних колајна.

„Управитељство врела Апатовачке киселице“,

Загреб, Илица бр. 17.

Добива се у свим лекарнама, тговинама мирођија, рестаурацијама и гостионам.

Власник и издавалац: Дружина Браника. Управник: др Мих. Полит-Десанчић. Одговорни уредник: Јанко Перић Штампарија Б. М Поповића у Н. Саду.